

[Per Møller.]

„Jeg kan heller ikke se, at der behøver at være noget modsætningsforhold imellem, at man har et stående udvalg, der løbende kan følge udviklingen i vort bistandsarbejde og vort samarbejde med udviklingslandene, og så dette, at man med visse mellemrum holder debatter her i salen.“

Jeg synes, synspunktet må være rigtigt og klart, og jeg kan derfor ikke anerkende det som nogen begrundelse for nu at ville afvise tanken om et sådant udvalg.

Jeg skal i øvrigt sige, at skitsen om en slags studiekreds ikke forekommer mig at stemme helt med den værdighed og de arbejdsformer, der må være det naturlige for en lovgivende forsamling. Man må vel også rejse spørgsmålet, om en sådan studiekreds kan nedsættes ved lov; vil det ikke virke en lille smule fjernt fra det, der er opgaverne herinde? Og endvidere: kan en sådan studiekreds tilkalde ministre og kræve dokumenter og oplysninger? Jeg tror, at man vil nå ud i en arbejdsform, der ligger fjernt fra det, der er det normale og rimelige for folketinget.

Jeg forstod på minister Hans Sølvhøjs bemærkninger, at regeringen i og for sig ikke har nogen rigtige betænkeligheder, og det er muligt, at der heri er et stikord til, at man på et senere tidspunkt kan tage sagen op ud fra en ny synsvinkel. For tilbage står stadig det indtryk, at hvis vores u-landspolitik ud i fremtiden skal formes på en betryggende måde og en tilstrækkelig måde, så vil det være nødvendigt at engagere folketinget mere aktivt i hele dette arbejde, end det er muligt under de nuværende forhold.

Men jeg skal under alle omstændigheder anbefale, at man stemmer for forslaget; jeg er sikker på, at det vil kunne tjene det angivne formål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslaget til folketingsbeslutning
forkastedes med 91 stemmer mod 33; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Første næstformand (From): Forslaget til folketingsbeslutning er hermed bortfaldet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om menighedsråd.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 91) findes i tidenden sp. 2048, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1115).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ejner Nielsen: Som det fremgår af betænkningen, har udvalget holdt 3 møder og herunder modtaget en deputation; det var bestyrelsen for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer.

Kirkeministeren har efter samråd med udvalget stillet et ændringsforslag vedrørende lovforslagets nr. 2 — lovens § 13, stk. 2 — som jeg skal anbefale folketinget at stemme for. Ændringsforslaget går ud på, at det rådighedsbeløb, der i lovforslaget er foreslået forhøjet fra 5.000 til 8.000 kr., forhøjes til 10.000 kr. Det har vist sig, navnlig hvor det drejer sig om stærkt voksende bymæssige bebyggelser med betydelige kirkelige opgaver, at det har knebet for menighedsrådene at få rådighedsbeløbet til at slå til, idet en væsentlig del af dette rådighedsbeløb anvendes ved udgivelsen af et kirkeblad.

Jeg skal derfor på socialdemokratiets vegne anbefale at stemme for ændringsforslaget og for lovforslaget i øvrigt, der er tiltrådt af hele udvalget.

Skov Thulesen: Hele det principielle spørgsmål om rådighedsbeløbenes anvendelse har været drøftet i udvalget. Venstre går ind for at give menighedsrådene videst mulige beføjelser, så man virkelig føler, der er opgaver, som menighedsrådene bør og kan tage op. På den anden side må der også være opgaver, som naturligt løses og finansieres gennem frivillige bidrag. Venstre kan tilslutte sig og anbefale den forhøjelse

[Skov Thulesen.]

af rådighedsbeløbene til maksimalt henholdsvis 3.000 kr. og 10.000 kr., som er blevet resultatet af udvalgets arbejde. Venstre havde dog også gerne set det laveste beløb forhøjet yderligere, men vi erkender da, at det er i de store bysogne der især er behov for større maksimumsbeløb, og jeg forstår ministeren sådan, at hvor der virkelig skulle vise sig et behov for beløb ud over disse grænser, vil der være mulighed for dispensation; vi kan derfor anbefale ændringsforslaget og lovforslaget til vedtagelse.

Vestergaard Poulsen: Som det fremgår af betænkningen, er udvalget nået frem til enighed. Jeg kan på min gruppes vegne anbefale at stemme for lovforslaget med den af ministeren foreslåede ændring, at de store sognes rådighedsbeløb forhøjes med yderligere 2.000 kr., altså 2.000 mere, end det først var foreslået, så at beløbet føres op på 10.000 kr.

Under samråd med ministeren blev udvalget oplyst om, at det ikke i de små sogne vil blive noget problem at få rådighedsbeløbet til at strække til, når det nu efter lovforslaget forhøjes til 3.000 kr., hvorimod de store bysogne har et anderledes behov. Jeg er derfor glad for ministerens imødekommenhed over for de større sogne. Foreningen af menighedsråd kunne ønske en større frihed til at kunne disponere over disse rådighedsbeløb, og jeg forstår udmærket foreningens synspunkter og motiverne for disse. Imidlertid var det udvalgsmedlemmernes ønske at nå frem til en enstemmig betænkning, og derfor har vi bøjet synspunkterne imod hinanden.

Med dette lovforslag er det den danske folkekirkes stilling og muligheder, vi berører, og jeg finder det derfor naturligt også at nævne de store vanskeligheder, som fortsat er til stede, når planer om nyt kirkebyggeri ønskes realiseret. Selv om regeringen i fjor gik med til at hæve den årlige byggekvote til nye kirker eller til

udvidelse af bestående kirker, så er disse beløb fortsat alt for beskedne. Jeg beundrer de kvinder og mænd, som år efter år i kirkekomiteer og i menighedsråd kæmper en fortvivlet kamp for at opnå en placering på den meget trange liste over bevillinger til kirkebyggeri, og jeg kunne ønske, at kirkeministeren måtte få held til at overbevise sine kolleger i regeringen om det meget skæve forhold, der råder, når man sammenligner andre ministeriers byggekvote med kirkeministeriets.

Jeg mener ikke, at 6 mill. kr. årlig til nyt kirkebyggeri rækker langt. Forhøjelsen i fjor fra 4 mill. kr. til 6 mill. kr. var højst en meget tiltrængt dyrtidsregulering. Kirken er dog det ældste kulturhus i vort folk, men hvad enten vi sammenligner med bevillinger til skoler, biblioteker eller andre kulturhuse, så synes kirkeministeriet dog fremdeles at skulle beholde pladsen som askepot, målt på andre ministeriers byggekvote. Jeg synes, der er grund til at nævne disse forhold og især gøre opmærksom på det såkaldte efterslæb i kirkebyggeriet inden for hovedstadsområdet, hvor der skabes det ene nye bysamfund efter det andet. Selv om man nu kan fremskaffe midler til nyt kirkebyggeri over ligningen — og det er et stort fremskridt — ville det synes rimeligt og sagligt begrundet, om regeringen gav kirkekomiteer og menighedsråd anstændige muligheder for inden for en rimelig tid at opnå byggetilladelse til nye kirker i de hurtigt voksende nye bysamfund. Under hensyn til, at omtrent hele den danske befolkning er medlemmer af folkekirken, bør der gives den samme kirkepassende arbejdsvilkår, også når det gælder rammerne om dette arbejde, nemlig kirkebygningen.

Inden for folkekirken nærer man megen bekymring for de meget store sogne med fra 10.000 til 20.000 indbyggere. Man tilstræber at få delt disse store sogne, så de bliver på maksimalt 10.000 indbyggere. Her er det, at kirkens arbejde støder på vanskeligheder med at opnå byggetilladelse

[Vestergaard Poulsen.]

til nye kirker inden for en rimelig tid. Kirkefondens sekretær har over for mig oplyst, at med fortsættelse af den eksplosive vækst i hovedstadsområdet kan man påregne op imod 100 byggeopgaver inden for kirken i de næste 10-15 år. Det er derfor, jeg appellerer til kirkeministeren og til regeringen om at øge byggekvoteen — den burde faktisk fordobles. Selv om denne sag ikke direkte er på dagsordenen, ønsker jeg dog gerne, at kirkeministeren vil redagere for sit syn på spørgsmålet og for de muligheder, ministeren måtte anse for at være inden for synsvidde.

Bilgrav-Nielsen: Jeg skal ikke her tage stilling til mulige fremtidige behov, hvad angår bevillinger til kirkebyggeri, men kort anbefale, at man stemmer for det stillede ændringsforslag angående rådighedsbeløbet.

Diderichsen: Jeg vil gerne anbefale at stemme for det stillede ændringsforslag.

Med hensyn til min principielle indstilling til lovforslaget skal jeg henvise til mine bemærkninger ved første behandling.

Kirkeministeren (Orla Møller): Jeg vil gerne først takke udvalget for det arbejde, der er udført, og for den enstemmige tilslutning til det lovforslag, der er fremsat, og til ændringsforslaget.

De faldne bemærkninger giver mig anledning til et par kommentarer, for det første vedrørende det principielle spørgsmål om menighedsrådenes rettigheder i forbindelse med den økonomiske planlægning i sognene. Det er helt givet, at vi også i socialdemokratiet har den indstilling, at menighedsrådene bør have de bedste muligheder for at planlægge deres arbejde i frihed, men ifølge den gældende ordning er det sådan, at menighedsråd, for øvrigt på linje med mange andre råd inden for vores demokrati, er sat til at varetage bestemte opgaver; og skal der ændres på disse, må det ske i dette folketing. Om det bliver tilfældet, det skal vise sig, når strukturkommissionen har fået afsluttet nogle betænkninger over disse ting, og om vi så fra ministeriets side ønsker at komme i folketinget med forslag til ændringer.

Hr. Skov Thulesen gjorde også opmærk-

som på, at hvor det drejer sig om det mindste rådighedsbeløb, er ministeriet indstillet på, at kommer menighedsråd i vanskeligheder, vil vi hjælpe. Det har vi hidtil været, og det vil naturligvis også gælde i fremtiden.

Til hr. Vestergaard Poulsen vil jeg gerne sige to ting. For det første: jeg sætter også pris på, at forslag, der drejer sig om folkekirken, her i dette ting bliver vedtaget i enighed, og jeg er klar over, at vi ved drøftelserne i udvalget har måttet bøje forskellige synspunkter imod hinanden, og jeg vil gerne sige tak for, at det er lykkedes at nå frem til enighed. Jeg er ikke sikker på, at jeg uden videre vil være med til at give menighedsrådene større frihed til at disponere over rådighedsbeløbet; i hvert fald vil jeg på indeværende tidspunkt meget nødig ind i den debat, som menighedsrådsmedlemsforeningens deputation i udvalget lagde op til.

Jeg vil gerne for det andet sige tak for bemærkningen om den positive tilslutning til forhøjelse af kvoteen for kirkebyggeriet. Dog vil jeg gerne anholde bemærkningen om, at der skal være anstændige muligheder, for jeg synes nemlig, at folkekirken for øjeblikket har anstændige muligheder også for at få det byggeri frem, som er nødvendigt. Men naturligvis vil enhver, der kender folkekirkens forhold for øjeblikket, være interesseret i, at kirkebyggeriet holder trit med befolkningstilvæksten, i særlig grad i vore bykommuner, hvor der er en stor eksplosiv udvikling — men om det skal være med det ene eller det andet tal, det får fremtiden nu afgøre. Jeg stiller mig i hvert fald en lille smule skeptisk, hvad angår de oplysninger, der fremkom med hensyn til antallet af kirkebyggerier i Storkøbenhavn for de nærmest følgende år. Jeg tror, at der mildt sagt er tale om nogen form for overdrivelse.

Men jeg vil gerne tilsige hr. Vestergaard Poulsen og enhver, der har interesse i folkekirkens forhold, at der fra kirkeministeriets side bliver draget omsorg for, at vi får byggekvoteen forhøjet i henhold til det behov, som folkekirken til enhver tid vil stå over for med hensyn til nye kirkebygninger til folkekirkens medlemmers gudstjeneste.

Jeg vil i øvrigt gerne slutte med, som jeg

[Kirkeministeren.]

begyndte, at sige tak for den enstemmige tilslutning til forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen går indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om kirken i Grønland.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 92) findes i tidenden sp. 2057, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1117).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Rosing: Jeg har under denne behandling af lovforslaget ikke meget at sige. Udvalget har gennemgået hele lovforslaget og haft samråd med kirkeministeren. Under samrådet har ministeren redegjort for, at han på det nuværende tidspunkt af meget vægtige grunde ikke kan tilråde indførelsen af en menighedsrådsinstitution i Grønland i stedet for den menighedsrepræsentation, som lovforslaget giver udtryk for, hvilket synspunkt jeg efter mit kendskab til forholdene er enig i. Vi må have en overgangsordning, indtil forholdene ændrer sig til gunst for indførelse af menighedsrådsinstitutionen, eventuelt med visse nødvendige afvigelser, der måtte kunne ønskes.

Under førstebehandlingen har jeg berørt spørgsmålet om behovet for kateketer og sagt, at man måtte gøre mere for at op-hjælpe kateketens kirkelige arbejde. Ministerens interesse for sagen har vi også konstateret, men for mig er det ikke helt klart, hvilke konkrete løsninger af problemet man vil arbejde for. Det ville efter min mening være en anvendelig fremgangsmåde, om kirkeministeren ville bringe sagen videre til førstkommende præstekonvent i Grønland til nærmere drøftelse.

I øvrigt vil jeg på udvalgets vegne anbefale gennemførelsen af lovforslaget.

Kirkeministeren (Orla Møller): Jeg takker udvalget for det udførte arbejde og vil gerne hertil i særlig grad føje min taknemlighed over, at man ikke har fundet anledning til at pille ved noget i lovforslaget. Vi har lagt vægt på i ministeriet, at dette lovforslag har været behandlet i alle instanser i Grønland, og derfor ville det have været forbundet med store vanskeligheder, om man havde fundet det fornødent at rette på det, fordi det i så fald efter vor opfattelse igen skulle have været sendt tilbage til udtalelse.

I forbindelse med hr. Rosings bemærkninger vil jeg gerne sige, at jeg er særlig taknemlig for, at det er et medlem fra Grønland, som gør opmærksom på, at den ordning, der tilsigtes med dette forslag, er en overgangsordning til at give menighedsrepræsentationerne i Grønland en placering, som gør det muligt at nå frem til det, vi i denne del af riget kalder menighedsråd.

Jeg har givet udtryk for min interesse for kateketerspørgsmålet; men jeg må måske bedrøve hr. Rosing med at sige, at når der ikke tidligere er givet udtryk for, hvilke konkrete løsninger der skal arbejdes med, hænger det sammen med, at det er et overmåde vanskeligt spørgsmål at pege på konkrete løsninger i. Jeg er indstillet på, som jeg har givet udtryk for i udvalget, at vi på en eller anden måde må yde hjælp til den stand i den grønlandske kirke, der efter min mening bærer en kolossal byrde i det daglige arbejde, og jeg vil meget gerne være med til at oversende noget til det førstkommende præstekonvent til drøftelse af, under hvilke former dette kan ske.